

DIRVA

Nr. 30

Kovas-March 13, 1961

Cleveland, Ohio

Lietuvos nacionalinė
M. Mažvydo biblioteka

Maskva vėl pertvarko Lietuvoj žemdirbystės valdymą

Kaip tame bezdžionės, asilo, ožio ir lokio kvartete, Maskvos valdžia po kiekvieno nederliaus perstatinėja kėdes ir stalus žemdirbystės administracijoje. 1960 metų derlius buvo menkas, ir štai — nutarimas pertvarkyti žemės ūkio ministeriją.

Maskvos valdžia ir partijos viršūnė, sujungta viename Chruščiovo asmenyje, kaip ir paprastai, nutarė tokią pertvarkymą ne vien pas save atlikti. Vadinamųjų "nepriklausomų ir suvereninių respublikų" tariai sava savarankios vyriausybės maskvinės valdžios dekreto trečiuoju punktu irgi yra įpareigoti atlikti atitinkamus pertvarkymus savo žemės ūkio ministerijose. Dekreto priede yra smulkiai nurodyta ir kaip turi būti pertvarkyta. Savarankiai "suvereninės" respublikos jokių persitvarkymų negali daryti, lygiai kaip negali ir nepersitvarkyti, jeigu Maskvoje nutarta persitvarkyti.

Dabar žemės ūkio ministerijos turės būti daugiau "žemės ūkio kultūros kėlėjos". Mokslinio žemdirbystės klausimų tyrimo įstaigos, žemės ūkio specialistų mokyklos (vidurinės ir aukštosios, taigi ir žemės ūkio bei veterinarijos akademijos), sėklų gerinimas, gyvulių veislės gerinimas ir pavyzdiniai ūkiai. Kiekviena rajone turės būti įsteigti pavyzdiniai ūkiai, pagal kuriuos turės lygiuotis visi kiti kolchozai ir sovchozai. Žemės ūkio ministerijos turės iš kultūros ministerijų perimti ir žemdirbystės literatūros leidyklas.

Iš žemės ūkio ministerijų

atimamas žemės ūkio apyskaitų ir statistikos vedimas, o taip pat ir gamybos analizavimas bei planavimas. Apyskaitos ir statistika perkeliama į statistikos valdybas, o analizė ir planavimas į valstybinio plano komitetus. Šie visi reikalai bus koncentruojami statistikos valdybų ir plano komitetų viršūnėse, Maskvoje.

Be to, įkuriama visai nauja labai sudėtinga įstaiga, sudėtingesnė už ministeriją, turėsianti savo padalinius respublikose, srityse ir rajonuose ir sieksianti kiekvieną ūkį. Toji įstaiga nebus vadinama nei ministerija, nei komitetu, o "susivienijimu", kurio tikrinis vardas bus "Visasąjunginė žemės ūkio technika". Tas bolševikinės kalbos stiliaus perlas reiškia, kad tai bus įstaiga, kuri tiesks kolchozams ir sovchozams (tai yra, jiems pardavinės) žemės ūkio mašiną, jų atsargines dalis bei kitas technines priemones ir organizuos tų priemonių taisymą bei naudojimą. Be to, ta pati įstaiga ("susivienijimas") pardavinės ir mineralines trąšas. Ligi šiol tie reikalai buvo tvarkomi per žemės ūkio ministerijas, kurios ta užduotį atlikdavusios nepatenkinamai. Partija tikina, kad nauja, dar biurokratiškiau sutvarkyta įstaiga geriau ir lanksčiau aprūpins ūkius priemonėmis.

PERTVARKO IR REKVIZICIJAS

"Rekvizicijų" Lietuvoje dabar, žinoma, "nėra". Toki dalykai buvo tik vokiečių okupacijos laikais. Dabar tas pats dalykas

vadinamas kitaip, būtent, "valstybinis žemės ūkio produktų supirkimas".

Pirmiau buvo dviejų rūšių valstybinis supirkimas. Buvo privaloma norma, kurią būtinai reikėjo "parduoti valstybei", tiesa, už atlyginimą, bet už kelis kart mažesni, negu "laisvoj" rinkoj, ir buvo "laisvas valstybinis supirkimas", tai yra, supirkinėjimas aukštesnėmis kainomis, kurias buvo galima gauti tik tiems, kurie jau yra "pardavę" privalomąją normą. Tos "laisvosios" kainos vistiek buvo žemesnės, negu rinkoj, bet valstybei parduoti buvo nerizikinga (rinkoj pardavinėjančius kartais griebdavo, kaip spekuliantus), be to, valstybei parduodantieji gaudavo privilegijų žemdirbystės reikmenims pirkti.

Pastaraisiais metais privalomasis pardavimas valstybei jau buvo beveik panaikintas. Buvo manoma, kad bus geresni rezultatai supirkinėjant žemės ūkio gaminius (iš kolchozų ir iš privačių gamintojų — sklypininkų) tik "laisvuojų" būdu. Iš pradžių taip ir buvo, bet 1960-tieji metai nuėmė. Sumažėjo derlius, negavo ir valdžia produktų (kariuomenei ir miestiečiams maitinti) tiek, kiek reikėjo. "Statistika" dabar 1960-tųjų metų supirkimo rezultatų nelygina su 1959-ųjų rezultatais, o lygina su... 1953-ųjų metų supirkimo kiekiais, kurie buvo daug mažesni ir todėl galima kalbėti, kad, pavyzdžiui, grūdų 1960-ais metais supirkta pusantro karto daugiau... Taip slepiamas 1960-ųjų metų supirkimų sumažėjimas.

Nuėmė to sumažėjimo, Maskvos valdžia nutarė ne tik žemdirbystės administracijoje "perstatyti kėdes ir stalus", bet nutarė perorganizuoti ir tą valstybinį žemės ūkio gaminių supirkinėjimą, kuris iš esmės žmonių tebe laikomas dar nuo pirmojo karo laikų užsilikusia rekvizicijų sistema. Reorganizuotas supirkinėjimas vėl bus dar panašesnis į rekvizijas, negu buvo pastaraisiais metais.

Tiesa, valdžia dabar "nenustatys", kiek katras kolchozas turi privalomai parduoti savo gaminių valstybei nustatytais kainomis. Vietoj to ji dabar sudarinės sutartis su kolchozais ir sovchozais. Kiekvieniems keliems kolchozams bei sovchozams (nuo 3 iki 7) bus paskirtas inspektorius, kurio pareiga bus žiūrėti, kiek iš tų kolchozų galima "išsiderėti". Jis siūlys sutarties projektą, tai yra, siūlys valstybei parduotinų gaminių kieki. Kolchozo valdyba arba sovchozo direktorius, žinoma, "nei nepagalvos" ginčytis ir prašytis, kad sutartin būtų įrašyta mažiau. Norėdami gerai rekomenduotis, jie greičiau gali pasiūlyti dar pasitempti ir pagaminti daugiau. Bet pasakui inspektoriaus visą laiką tikrins, kaip sutartis vykdoma, ir jau nebebus galima išsisukti taip, kaip ligi šiol, kai jau pasidarė įpras-

Medžiai, kaip ir žmonės, jei nori, kad gerai išaugtų, reikia rūpestingos globos. Nuotraukoj du Suvalkijos jaunuoliai, tikėdami, kad jų sodinami medeliai papuoš varguose atsidurusią tėvynę, sodina dailią obelaitę.

LAOSE SUTARĖ BAIGTI PILIETINĮ KARĄ

Laoso dešiniųjų vyriausybė paskelbė sutinkanti priimti "griežto neutralumo" politiką pilietiniam karui tame krašte užbaigti.

Gen. Nosavan, princas Boun Oum vicepremjeras, grįžo iš Kambodijos, kur dvi dienas trukusiose pasitarimuose su buvusiu premjeru Phouma pasiekęs principinį susitarimą. Antroji dešiniųjų vyriausybės delegacija išvyksta į Kambodiją šiomis dienomis, kad dar spėtų su Phouma sutarti koalicijos detales, prieš pastarajam išvykstant ilgesnei kelionei į New Delhi, Kairą, Paryžių, Londoną, Maskvą ir Pekiną.

Bendrame pasitarimų komunikate skelbiama, kad abi pusės sutikusios dėl reikalingumo kviestis trijų valstybių — Kambodijos, Malajų ir Burmos — kontrolinę komisiją, kuri turėtų sustabdyti užsienių kišimąsi į Laoso reikalus, įskaitant karinės pagalbos tieki-

mą abiems kovojančioms pusėms. Bet komunikate priduriama, kad galutiniai rezultatai priklausys nuo Kambodijos ir Burmos noro dalyvauti toje komisijoje.

Trijų valstybių kontrolinę komisiją prieš kurį laiką pasiūlė Laoso karalius Vatana, jos sudarymui tuoj pat pritarė JAV prez. Kenrodi, kuris paskutiniame laiške prašė Sovietijos diktatorių, kad tas taip pat remtų visiškai neutralaus ir nepriklausomo Laoso idėją.

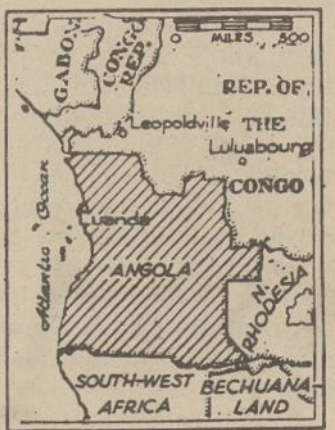
Bet Kambodija ir Burma anksčiau buvo atsisakiusios toje komisijoje dalyvauti.

Laoso dešiniųjų ir kairiųjų susitarimas sukėlė staigmeną stebėtojams, kurie tokio susitarimo nelaukė. Sakoma, kad optimizmas dėl Laoso krizės išsprendimo padidėjęs, bet iš kitos pusės tą optimizmą sumažino prokomunistinių partizanų pradėta plataus masto ofenziva viduriniame Laose. Tuo tarpu dar sunku spėlioti, kieno laimėjimu mūsų šiai baigsis.

ŽINIOS IŠ VISO PASAULIO

* JT gen. sekr. Hammarskjöldas paskelbė, kad Briuselin pasiųstas asmeninis įgaliojimų, siekdamas paspausti belgus galimai greičiau iš Kongo atitraukti karinį ir civilinį personalą.

* LEOPOLDVILLEJE, po savaitės derybų tarp Kongo vyriausybės ir Jungt. Tautų misijos, tikima, kad būsiąs pasiektas susitarimas dėl Jungtinių Tautų įgultų grįžimo į strategiškai svarbią Matadi uostą. Uoste netekimas Jungtinių Tautų misijai nepaprastai kliudo tarptautinių įgultų aprūpinimą.

* AZIJOS ir Afrikos delegatams bei sovietiniam blokui spaudžiant, JT Saugumo Taryba, ši mėnesį pirmininkaujama amb. Adlai Stevenson, nutarė įdarbotvarke įtraukti Portugalijos kolonijos Angolos klausimą. Greičiausiai bus nutarta į An-

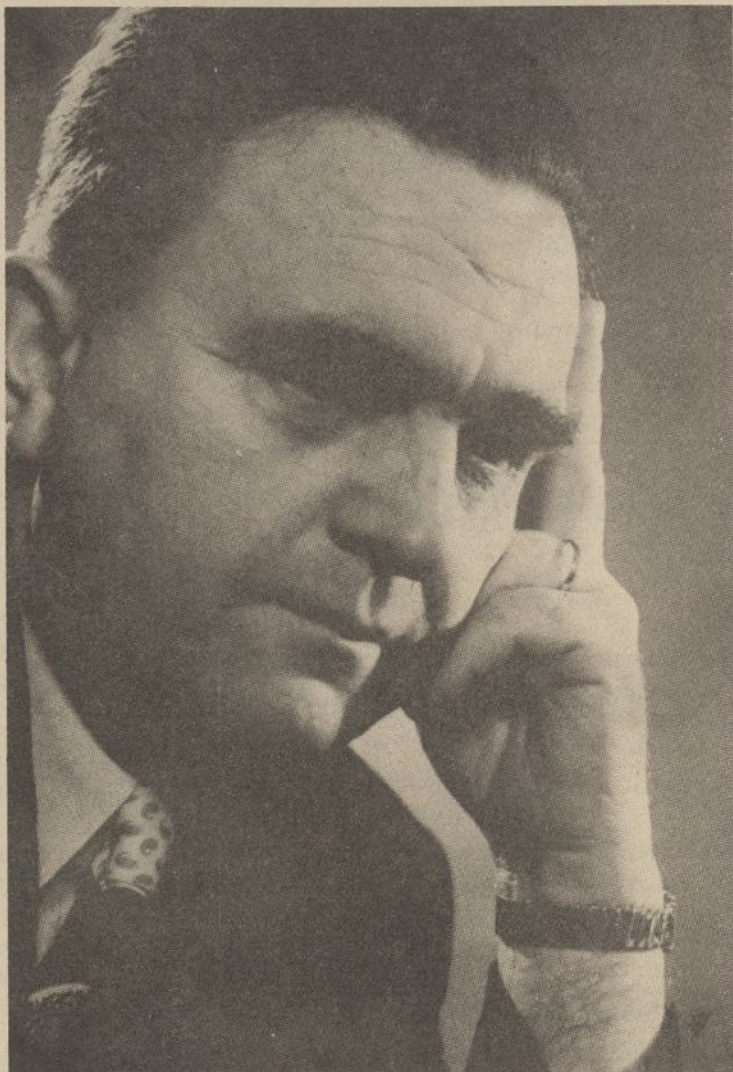
golą pasiųsti JT stebėtojų komisiją.

* MALAGASYJE vykstanti Kongo lyderių konferencija, kaip stebėtojai sako, labai sustiprinusi Katangos provincijos prezidento Tschombes pozicijas ne tik tame krašte, bet galbūt ir visoje Afrikoje. Bet Jungt. Tautose įvairios delegacijos labai skeptiškai reagavo į lyderių nutarimą kurti Kongo federaciją, kuri nebūsianti efektinga, jei jai nepritarisį prokomunisto Gizengos šalininkai. Čekų spaudos agentūros pranešimu, Gizenga pasmerkęs konferenciją, kuri esanti "sušaukta laisvės priešų".

* VAK. Vokietijos kancleris Adenaueris pareiškė spaudos konferencijoje, kad nacio Eichmano byla, kuri prasidės Izraelyje balandžio 11 d., galinti visame pasaulyje sukelti antivokiškos propagandos bangą. Prieš kelias dienas Adenaueris prikišo keliaujančiam prez. Kennedžio administracijos ambasadoriui Harrimanui, kad pastaroju metu antivokiška propaganda labai stiprinama ir Jungtinėse Valstybėse, ypač neseniai išėjusios knygos "Trečiojo Reicho kilimas ir žlugimas" perdėtu skleidimu.

* DVI protestantų grupės ir viena žydų organizacija apeliavo į JAV Kongresą, prašydamos priešintis federalinių paskolų teikimo parapišams ir kitoms privatinėms mokykloms.

Mirė Dr. Adolfas Šapoka

DR. ADOLFAS ŠAPOKA, "Tėviškės Žiburių" (Toronto) vyr. redaktorius ir žymus mūsų istorikas, parašęs Lietuvos Istoriją, kurios buvo išleistos dvi laidos, kovo 9 d. mirė Toronte nuo širdies ligos.

Būrys kinų valstiečių, saugomi ginkluotų milicininkų, laukia, kada gaus kulką į pakaušį.

Komunistų agrarinė politika ir jos atpirkimo ožiai (3)

BADAS - KOMUNISTINĖS KINIJOS REŽIMO SVARBIAUSIAS GINKLAS

Jau 1959 metų vasarį aukštieji partijos valdininkai, susirinkę konferencijon į Čengčovo miestą, nutarė pradėti atsitraukimą, nusprenddami, kad pagrindinis darbo vienetas turi būti ne komuna, bet didžioji brigada. Didžiosios brigados savo apimtimi atitiko senąsias kolektyvines farmas. Bet visuotinė darbo jėgos mobilizacija vis dar buvo tebetęsiama, ir 1959/60 metų žiemą kanalų kasimo ir melioracijos darbams buvo įkinkyta 70 milijonų ūkininkų.

Praeitą kartą minėtas 1960 metų pabaigos įsakymas pakeitė tą sistemą pareikšimu, kad ne didžioji, o mažoji brigada, maždaug atitinkanti senąjį kaimą, sudarys pagrindinį darbo vienetą, kai didžioji brigada liks koordinacine įstaiga, o komuna — aukštesniuojų administraciniu organu.

Taigi, komunos faktiškai redukuotos į grynai nominalią egzistenciją — nenorint viešai prisipažinti, kad jų sistema bankrutavo. Komunistų partija ir valdžia tebelaukia ūkininkus savo geležiniame kumštyje, bet, bėdos verčiama, turi prisipažinti, kad fantastiškai didelės organizacijos tokioje žemės ūkio sistemoje, kuri neturi mašinų ir naudoja primityviausius darbo įrankius, nepateisino planų.

Tuo būdu, naujasis potvarkis laikrodį pasuko ne į "socializmo laikus", bet į senus amžius, kurie buvo prieš kolektyvizaciją. Šiuo metu visose komunose vyksta reorganizacija, kuria siekiama kaimuose, mažosiose brigadose, sudaryti solidžius ūkinius vienetus, t. y. normalizuoti žemės ūkio produkciją. Garsiai ir atvira dabar skelbiama, kad žemės ūkio darbininkai nebėbūsia naudojami kitur, ir kad mažosios brigados turės pastovų nuolatinių darbininkų skaičių, kuris atliks normalų darbą.

Visa tai rodo labai aiškų prisipažinimą, kad komunos žemės ūkio produkcijoje bankrutavo. Prie to prisidėjo ir tas faktas, kad Kinijos ūkininkai, iš kurių 1955 metais buvo dėl kolektyvizacijos atimta žemė, dirbo tik tada, kai buvo verčiami. Oficialiuose pranešimuose randama daugybė užuominų, kurios parodo tą ūkininkų nusistatymą,

dvelkiantį sabotazu: ūkininkai nesėjo, jei vietiniai partijos valdininkai jiems nebuvo įsakę sėti, jie nenuiminėjo derliaus, jei iš aukščiau nebuvo gautas įsakymas jį nuimti.

1960 metais režimas padarė "didįjį atradimą", jog grynai išorinės prievartos nepakanka, kad ūkininkai atliktų tikrai naudingą darbą. Šiandien jiems jau pataikaujama — iš vienos pusės skatinant naudoti mažus sklypelius, kuriuose jie gali užsiauginti kelias daržoves, laikyti paršiuką ar vištą; dar daugiau — stengiamasi aptvarkyti atlyginimą darbininkams, kuris ligšiol Kinijos žemės ūkyje buvo tikrai chaotiškas.

Kinijos ūkis nebuvo vystomas, kaip oficiali propaganda skelbė, "didžiaisiais suollais", bet susidėjo iš bandymų ir smūgių, kaip vienas žymus mokslininkas prieš dvejus ar trejus metus skatinė Kinijoje. Nuo tos eksperimentų politikos, kuri nešė vis naujus smūgius ir bankrotus, kentė visos Kinijos gyventojai.

Aštus maisto produktų normavimas buvo įvestas jau prieš metus. Nuo to laiko konstatuojama chroniška valgomosios alyvos, mėsos ir cukraus stoka. Žemės riešutai, kuriuos anksčiau mėgdavo knibinėti kiekvienas vaikas, šandien visai negaunami — iš dalies dėlto, kad juos reikia eksportuoti mainais už mašinas, iš dalies dėlto, kad jų produkcija, visą dėmesį nukreipus į pagrindinius maisto gaminius, užleista.

Ir vis dėlto nepakankant pagrindinių maisto produktų, pastaraisiais trejais metais Kinijoje padidinta bulvių (ten reikiama: saldžiųjų bulvių) produkcija, nes bulvės dėl didelio vandeniningumo ne tik išpučia pilvą, bet ir maisto produkcijos statistikas. Bet saldžiosios bulvės niekada nebuvo Kinijos gyventojų kasdieninis maistas.

Ryžiai, pagrindinis maisto produktas pietinėje Kinijoje, ir kvietiniai miltai, tas pat šiaurinėje Kinijoje, taip pat normuojami, o normos yra įvairios įvairioms žmonių kategorijoms; bendrai imant, miestuose geresnės, negu kaimuose. Tiek miestuose, tiek kaimuose

maisto normos derinamos su atskiro žmogaus darbo normu išpildymu. Šeimos priedų nėra, ir todėl kiekvienas turi dirbti. Seneliai ir ligoniai, partijos žargone vadinami "pusė darbo jėgos", gauna mažesnes maisto normas už kitus.

Blogiausia yra tiems, kurie visai negali dirbti. Jiems ta sistema reiškia, kad jie turi mirti badu. Žinoma, komunistinėje spaudoje niekada neskelbiama, kad kas nors mirė badu, bet Hongkonge yra daugybė žmonių, kurie turėjo giminių, daugiausia vyresnio amžiaus, kurie mirė badu Šanchajuje arba kuriame kitame mieste.

Viena moteris grįžo iš Hongkongo į Šanchajų pas savo vyrą ir tris mažus vaikus. Ji pamatė, kad, vyrui sergant, gaunamų maisto normų nepakanka visai šeimai išmaitinti. Ji turėjo apsispręsti: duoti valgyti arba vyrui, arba vaikams. Ji pasirinko antrąją išeitį ir leido vyrui numirti badu. Jos giminės šią istoriją pasakojo su ašaromis akyse.

Neseniai vienas vakarų laikraštininkas kalbėjosi su komunistų partijos pareigūnu, kuris iš savis patirties pažįsta daugelį Kinijos rajonų, į kuriuos užsieniečiams neleidžiama keliauti. Jis grynė partijos uolumą, bet ciniškai prisipažino, kad šandien Kinijoje esama maža egzekucijų, nes turi-

Žmogus, kuris išgelbėjo Londoną... (20)

Belgas pradeda tardymą

Praėjo penkios minutės, per kurias Michelis rinko mintis atėjiančiam pragariui. Paskui atėjo jo eilė.

Sargybinis nuvedė koridoriumi ir laiptais aukštyn. Viršuje jis galėjo pro atvirus duris pamatyti Legendre, kuris stovėjo priešais vieną stalą. Tą pačią akimirka Legendre, kuris galėjo girdėti praeinantį Micheli, parbrėžtai garsiai sušuko:

-- Aš kartojau, kad esu tik "Gazogène" bendrovės atstovas. Michelis žinojo, kad tai buvo sužukta tik jam, ir iš naujo sutelkė drąsą. Legendre laikėsi susitarimo. Jam atsiradus kambaryje, Legendre buvo išvestas, ir jie spėjo apsiiekti padrąsiančiais žvilgsniais.

Kambarys buvo ilgas, aukštas, su filmų ekranu viename gale ir kabina aparatūrai kitame. Langų užuolaidos buvo užtrauktos.

Prie ilgo stalo sėdėjo keturi tardų valdininkai. Jie buvo gana jauni ir civiliška apsirengę. Vienas jų, greičiausiai viršininkas, buvo itin nesimpatiškas. Per trisdešimt metų amžiaus, pailgu veidu, priekinė iššokusia beveik plika kakta ir blogais dantimis — jis priminė žiurkę ir kėlė kriminalinio nusikaltėlio įspūdį. Kiti vadino jį Rudžiu. Vėliau paaiškėjo, kad jis buvo belgas.

Dabar, pagaliau atsėdūręs prieš aparatą, kuris jau ketverius metus laikė pavergęs pusę Europos, Micheli pradėjo apšviesti drąsą. Mirtinis, gyvatis — kas tų vyrų šaltumas vertė jį sudrebėti prieš savo valią.

Stengdamasis nieko daugiau negalvoti, jis visas savo mintis kaupė į planuojamą pareiškimą: jis norėjo viską prisiminti ir prisipažinti dalykus, kurie galėtų kompromituoti kitus. Tuo būdu jis tikėjosi ne tik kitus pridengti, bet visą tardytojų dėmesį į save nukreipti. Galvodamas apie tai, ką reikės sakyti, jis pajuto grįžtančią savo drąsą.

ma kitą, paprastesnį metodą politiškai nepatikimaisiais arba —socialistinei statybai— nenaudingais nusikratyti. Tas metodas vadinas maisto produktų normavimas.

Tą patį pasakoja tūkstančiai eilinių Hongkongo gyventojų. Daugiausiai tai yra tarnai, kuriems leidžiama aplankyti savo gimines anapus britų kolonijos ribų. Jie grįžta su siaubingomis istorijomis, ir visi pasakoja tą patį, būtent, kad seniai — kas Kinijoje reiškia pasiekusius 50 metų amžiaus — negali išgyventi iš gaunamų maisto normų.

Bet visa to užsieniečių, kuris atsitiktinai užklysta į Kiniją, visai nemato, nes jis maitinamas puikiu maistu pirmaeiliose restoranuose, ir kiekvienas sutiktasis jam rodo patenkintą veidą, nes — kaip išsireiškė vienas jaunas vyras — "jeigu jau pavojinga kalbėti tarp draugų, kaip mes galime prasižioti svetimiems".

Tardymą vedė Rudis.
-- Ką šį vakarą veikėte Chasseurs kavinėje?
-- Tai buvo biznio susitikimas.
-- Kodėl būtinai ten?
-- Nes tai buvo patogiausia kitiems trims, kurie gyvena ne Paryžiuje.

-- Tamsta meluoja. Tamsta susitakai su jais ryšium su savo slaptaja, prieš agento, veikla.
-- Atvirkščiai, apie tai jie visai nieko nežino. Legendre yra mano svarbiausias pardavėjas, ir aš norėjau jį supažindinti su Dujariu, kurį neseniai buvome pasamdę provincijos atstovyboms. Mailly atgabeno man informacijas apie geležinkelio siuntų kainas. Ligšiol mes daugiausia siųsdavome sunkvežimiais, bet jūs suprantate dabartinius sunkumus su degalais...

-- Tai manęs visai nedomina. Taigi, tamsta neneig, kad buvai britų agentas?

-- Aš esu prancūzas patriotas ir dirbu su mūsų sąjungininkais.
-- Kodėl?
-- Tai efektingiausias būdas tęsti karą prieš jus. Gaila, kad nebegaliu atvirai prieš jus kariauti.

-- Tamsta, matai, kad mes esame stipresnieji, ir kad jūs jau pralaimėjote.

-- Aš pralaimėjau, bet jūs pralaimėsite karą.

-- Ar esi pasiruošęs mums papasakoti, iš ko susidėjo tamstos slaptoji veikla.

Michelis nieko neatsakė.
-- Tamstai geriau būtų kalbėti. Mes viską žinome. Tamsta, kaip šnipas, važinėjai po Midi ruožą ir žinias gabenai britams į Šveicariją.

Midi ruožo paminėjimas buvo naudinga užuomina. Jeigu išdavikas, kaip Michelis įtarė, buvo toji moteris kavinėje, tai ji savo žinias turėjo būti gavusi iš asmens, kuris turėjo reikalų su pietiniu jo organizacijos sparnu. O ten buvo tik pora agentų, kurie Micheliui rinkdavo žinias. Simon Boirel buvo areštuota lapkričio mėnesį, ir dabar jam paaiškėjo, kad ji turėjo būti išduota to paties asmens.

Aš nieko neneigiu. Aš surinkdavau žinių, kiek pajėgdavau surinkti, ir reguliariai lankydavau britų pasiuntinybę Berne. Mano pranešimai ėjo pulkininkui Cartwright, kariniam britų atstovui. Jei jūs abejojate mano žodžiais, galite tą pavardę rasti telefonų knygoje. Jokia paslaptis, kad jis renka informacijas. Tam jis ir yra, kaip žinote, karinis atache.

-- Ir tamsta esi pasiruošęs mums išvardinti savo bendradarbių pavardes?

-- Aš neturiu jokių bendradarbių. Aš dirbu vienas.

-- Mes žinome, kad tamsta meluoja. Tamsta turėjai daug talkininkų. Mes norime žinoti jų pavardes.

-- Jos būtų jums neįdomios. Daugumas jų buvo paprasti žmogeliai, kurie net nenujautė mano rolės.

-- Mes vis dėlto norėtume žinoti jų pavardes.

-- Gaila, bet nieko negaliu pagelbėti.

-- Ar tamsta tikrai mums nieko nesakys?

-- Ne, visiškai nieko.

-- Ar tamstai aišku, kad už tai turėsi brangiai apmokėti?

-- Tai manęs nestebintų.

-- Ir tai tamstos paskutinis žodis?

-- Taip.

-- Gerai. Tai tamsta nenori giedoti. Na, šįnakt tamsta pačiulbėsi, kaip mažas paukštelis.

Rudis nusiuko į vieną vokių ir prancūziškai jam pasakė:

-- Paruošk vieną elektrodą — ne, abu.

Po to vėl Micheliui:

-- Ar tikrai toks tamstos paskutinis žodis?

Michelis linktelėja galvą. Rudis kurį laiką stebėjo jį katės akimis ir pagaliau labai tyliai ir lėtai tarė:

-- Aš sakau tamstai, kad šįnakt prabilsi. Ir kalbėsi taip gražiai, kad net nenorėsi nusto...

(Bus daugiau)

FANTASTINIS FILMAS "GORGO"

Tai vardas tariamo proistorinio žvėries G o r g o. Jį pastebi airių salos gyventojai. Du jūrininkai jį sugauna dideliame tinkle ir vežioja po Anglijos miestus, kaip retą eksponatą. Įsikuria naujas cirkas, darąs gerą pelną vien Gorgo, didžiulio jūrų žvėries, vardu. Mokslininkai irgi jį tyrinėja. Ir suranda, kad Gorgo yra tos rūšies proistorinių žvėrių tik mažutis kūdikis. O jei yra kūdikis, tai turi būti ir jo tėvai, žinoma, daug didesni ir pavojingesni už šį. Gorgo neramus. Gorgo baisiai blaškosi ir atrodo pavojingas. Jau du žmonės mirė, tik jį pamatė, iš baimės. Vieną jis užmušė, tik truputį kepstelėjęs uodegos galiuku. O kas būtų, jei pasirodytų Gorgo tėvas ar motina? Anksčiau Gorgo įvarė baisios baimės salos gyventojams, retkarčiais pakrantėj apsilankydams.

Ir štai pasigirsta viena dieną bausis triukšmas. Tai iš pajūrio. Tai Gorgo motina ateina. Turbūt, ji ieško savo kūdikio. Ji žengia link mažų salų, vieną iš jų sutrypia, sunaikina. Siunčia karius, bet jie nieko nepadaro. Negelbsti jokie ginklai. Nei tankai, nei bombos išlėktuvų jos nesulaiko. Ji žengia laukais ir miestais. Ji ateina į patį Londoną, iškėlusį maurojančią galvą virš dangoraizinių namų. Savo baisiomis letenomis ji laužo, trupina mūrinius namus, sutrypia visa, kas pakeliui pasipainioja. Jokia dvidešimto amžiaus technika negali jos sulaukyti. Net atominės bombos jos neima. Keturių milijonų voltų jėga įelektrintos vielos tik apsvilina jai nagus ir labiau ją įsiutina. Baisi panika žmonėse. Kariuomenė bejėgė. Valdžios žmonės bejėgiai. Gorgo irgi nerimsta savo narve. Jo milžiniška motina tol eina, visa triuškindama, naikindama, žudydama, kol prieina savo kūdikio nelaisvės duobę. Iš ten jį išvaduoja, sulaužydama visas užtvartas ir išsiveda Gorgo, meiliai prie jo glaudydama. Abu milžiniški žvėrys grįžta į jūrą ir dingsta vandenynse. Žmonės paliekami, gydytis žaizdas, laidoti žuvusius ir atsistatyti, kas sugriauta.

Mokslu paremta fantazija įdomiai perkelta į filmą. Pastatymas, turtingas, įtikinantis. Paaugliams ir vaikams šis filmas gali labai patikti.

A. R.

MOKAME

4 1/4%

metinį dividendą už visas taupymo sąskaitas.

MUTUAL FEDERAL BENDROVĖS REKORDAS...

- Įsteigta Chicagoje 1905 metais.
- Nuo 1905 metų pergyvenom karus, ekonomines depresijas, panikas ir krizes, tačiau visiems savo taupytojams išmokėjom kiekvieną sutaupytą dolerį.
- Jūsų pinigus galima perkelti iš kitur, jei atnešite savo banko knygutę.
- Pinigų taupymui nereikia važinėti, juos galite atsiųsti paštu, nes mes apmokame visas pašto persiuntimo išlaidas.

MUTUAL FEDERAL SAVINGS and Loan Association

Chartered and Supervised by the United States Government
2202 W. CERMAK ROAD • CHICAGO 8, ILLINOIS
Phone: VIrginia 7-7747 John J. Kazanuskas, Pres.

DIRVA

— THE FIELD —

Established in 1915
6907 Superior Avenue
Cleveland 3, Ohio
HENDERSON 1-6344

Prenumerata metams: \$10.00 • Laikraštis išeina tris kartus savaitėje: pirmadieniais, trečiadieniais ir penktadieniais. Išskyrus šventes.

Redaguoja: B. Gaidžiūnas, V. Gedgaudas ir J. Palukaitis • Redakcinę kolegiją sudaro: P. Bastys, E. Čekienė, R. Mieželis, V. Rastenis ir St. Santvaras.

Lithuanian Newspaper • Issued in Cleveland every Mon., Wed., and Fri. except in case of Holidays • Published by American Lithuanian Press Radio Ass'n VILTIS, Inc. (Non-profit) • Editor-in-chief: Balys Gaidžiūnas • Subscription per year: \$10.00. Single copy 10 cents • Second Class Postage Paid at Cleveland, Ohio.

Reikia muštis ar vienybės siekti?

Apie vienybę pakalbėti, o gerai progai pasitaikys ir padėkluoti, dažnas iš mūsų visuomenininkų nevengia. Ir kada apie tai kalba, tarsi pirštu į kitus rodo, kad tik jūs kalti. O aš tai esu beveik angelėlis, panašus į Vilniaus šv. Petro ir Povilo bažnyčios skulptūrinius angelus: skaisčių veidu ir skaisčiom mintim, už debesies lengvesniais sparnais...

Gaila, kad praktiniam gyvenime tokie vienybės deklamuotojai kitaip elgiasi, negu prakalbose. Ir vienybės nori tik iš kitų, bet ne nuo savęs jos pradeda siekti. O kai prasikrapšto jų tikroji pažiūra į kitas lietuviškas organizacijas, kitaip galvojančius ir kitaip veikiančius, tada tikrai pamatai, kad ne vienybės siekia, bet muštis nori.

Kaip reikia didesnės lietuvių vienybės siekti — dar niekas nepajėgė tikro recepto išrašyti, nors visais laikais buvo bandančių. Ir tokių bandančių, reikia pilnai tikėti, ateityje netruks. Niekas kol kas tokiais receptais neįtikino nei VLIKo, nei Talkos, nei Lietuvių Fronto Bičiulių. Bet, kaip ten bebūtų, visi pastebim, kad audros apsimusios. Pamažu visi susiranda prasmingesnius darbus, mažiau besikreipia į visuomenę kitus kaltindami. Tai tikrai geras ženklas. Matyt, kad apie tai buvo galvojama, šis tas iš tų receptų pasiskaitoma ir kai kurių vaistų priimama. Atseit, buvo pastangų kitų kaltes užmiršti ir apie savo darbus rimčiau pagalvoti.

Ir šiuo atveju mes tegalim pakartoti tik prof. M. Biržiškos Los Angeles mieste, minint Vasario 16, pasakytus žodžius:

"Nei raginu nei šaukiu politiškai organizuotos daugumos pulti ar kličių jai daryti, tik patiems prasti ir visuomenę pratinti laisvai ir svariai mums sakyti ir veikti. Laisvas ir nuosakas — jei norite, ir nuosakus — mažumos sakymasis ir veikimas nėra ir nebus visuomenės skaldymosi nei skaldymo reiškinys, tik sveikas, natūralus reiškinys."

"Ne vienas ir ne du, tik kiekvienas mes turime judėti, ne tūpėti, — suktis savo aplinkoje, ne nejudriam būti, — visuomeniškai reikštis, ne egotiškai ir, žinoma, ne egoistiškai tūnoti skyrium nuo savo tautiečių. Čia ir organizacinis veikimas, ir savo ir ne savo spaudos sekimas ir joje dalyvavimas, prirėkimas atviras ir drąsus atoveikis saviesiems ir ypačiai svetimiesiems, čia iš viso pilnutinis tautinis reiškinys."

Kaip nemažas disonansas tokiom pažiūrom neseniai yra nuskambėjęs mūsų vieno visuomenininko nusivylimas, kad tautininkų ir katalikų laikraščiai tiek supanašėja, kad jose nebėra tos, anksčiau buvusios kovos, atseit peštinių ar muštinių nuotaikos. Ir peštinių dėl nieko. Kad kada tai anas taip pasakė, o kitas kitaip. Tarsi mes nebūtume ištikimi didžiosios pavergimo nelaimės ir nebūtume įpareigoti lietuvių arčiau lietuvių lenkti.

Manyčiau, kad tuo tik džiaugtis reikėtų. Džiaugtis, kad ne dviejų ar trijų srovių laikraščių linija sušvelnėjimo keliu eina, bet kad visų tokių pasidarytų. Tada iš laikraščių puslapių tikrai išnyks muštinių nuotaika, daugiau vietos liks giliai ir plačiau mūsų bendruosius reikalus kelti ir lietuvių bei prasingiau patarnauti. Dauguma lietuvių tikrai džiaugsis, jei iš laikraščių puslapių išnyks tokie "žurnalistai", kurių nestinga nei Clevelande, nei New Yorke, Chicagoje ar Los Angeles, kurie į sąslavas supanašėję po sąslavų dėžes darbuojasi. Ir taip "darbuodamiesi" mano, kad didelį darbą atlieka...

Tikros vienybės siekiant, lietuviškoji spauda nemažai gali patarnauti. Per ją kalbantieji turi išmokyti kiek aukščiau pakilti. Ir tai lygiai tinka ir mūsų vyskupui, ir mūsų vargonininkams, bendruomenės centro valdybai ir jos nariams, rinktiems ir nerinktiems mūsų visuomeninio gyvenimo vadams. O jei kas nori muštis — palikim juos vienus. Kai pastebės, kad nebėra nei žiūrovų, gal susigėdys.

B. G.

NEPŲKITE, BET PAVYDIM!

Mes, brocktoniečiai, pavydim jums, clevelandiečiams, losangeliečiams, čikagiečiams ir visoms lietuvių kolonijoms, kurios turi arba statosi savo namus.

Mes veikiamės ir kaip jūs, turime visokių organizacijų, net apie 20. O jos jau turi valdybas ir narius, taip pat tuščias ar pilnas salas. Bet negalime įsigyti jokios "šandukės", kur galėtume visi daryti susirinkimus: bendruomenę, ateitininkai, skautai, šauliai, moterys sąjungie-

tės ir visos kitos jungtys, kurių turime apšči.

Tiesa, mes turime, kad ir pusiau lietuviškų klubų su karčiomis. Jos turi patalpas, bet nevalia rodytis su jaunimu, kur parduodami alkoholiniai gėrimai. Turime ir parapijos salę, nors po bažnyčią, bet ir čia ne visiems galima rinktis. Taip ir prašinėjame, stumdome iš salės ir rūši, ant klubo ir po klubu... Taip besistumdami ir 1961 metus sutikome, kaip ir dera, stumdome.

Tik, gerbiamieji, nesakykite, kad mes esame tinginiai. Nei

"KUR PABALTIJO DELEGACIJOS PRIE JUNGTINIŲ TAUTŲ?"

V. RASTENIS

-- Kur Pabaltijos delegacijos prie J.T.? -- klausia "Lituanus" žurnalas savo pastarojo numerio vedamojo straipsnio antraštė.

Mums toks paklausimas gali atrodyti nereikalingas, nes puičiai žinom, kad Jungtinių Tautų Organizacijoje Pabaltijo valstybių nėra, ir žinom, kodėl nėra. Tačiau daugelio Azijos bei Afrikos naujųjų valstybių delegatams tas klausimas (pereitų metų pabaigoje vykusių kolonializmo diskusijų metu) buvo lyg koks netikėtas "akių atidarytojas". Iš tikrųjų! O kur gi tos delegacijos? Jų nėra? Aha, tai, vadinasi, D. Ormsby - Gore, britų atstovas, ne veltui Lietuvą, Latviją ir Estiją pavadino trimis naujausiomis pasaulyje kolonijomis!

Kai vienas - kitas ėmė pirštu rodyti į Sovietiją, kaip į kolonijinę valstybę, tai tam paremti nurodinėjo Sovietijos "globojamą" Vidurinę Europą bei Balkanus, Azijos - Afrikos kraštų atstovai kraipė galvomis ir rodė aiškų palinkimą nesutikti, nes nei Vengrija, nei Lenkija, nei Balkanų kraštai jiems neatrodo sovietinės kolonijos. Tai, girdi, nepriklausomos valstybės: štai, net ir savo atstovus čia, Jungtinėse Tautose, turi, tad kokios gi čia kolonijos! Kad jų valdžios su Maskvos valdžia geruose santykiuose, tai nieko nuostabaus ir nieko bloga. Lietuva? Latvija? Estija? Tiesa, jų delegacijų nematyt... O kur gi jos? Juk prieškarinėje Tautų Sąjungoje buvo? O dabar tiems kraštams Maskva atstovauja? Tiesa? Hm... Jei taip, tai čia jau panašu į kolonijas...

Pabaltijo valstybių, buvusių T. S. narių, nebuvimas J.T. nariais iš tiesų daugeliui daro didesnę įspūdį, negu visa eilė kitokių faktų, kuriais mes bandomės suklaidinti, "besibelsdami į pasaulio sąžinę". Todėl tas faktas yra plačiau garsintinas, "Lituanus" žurnalas, išskeldamas jį pastarąja-

Mes dirbame, Alto uždėtą kontrubaciją išpildome su kaupu. Balfas ne paskutinėje vietoje, Vasario 16 Gimnazijai remti turėjome 5 būrelius ir į metus surinkdavome 1200 dol. Ir jeigu kartais užtinkate kur žinią, apie Brocktoną, tai ji beveik šimtaprocentiniai tikra. O vis dėl to stumdome iš svetimo kampo į kampą - tikri benamiai.

Kaip paskaitome žinią laikraštėje, kad toji ar anoji kolonija įsigijo namus sakome: "Reikia ir mums". Bet ir prilimpame prie to "reikia". Ir toliau nė krust.

Savo šeimynėlėms jau seniai įsigijom namus, bet bendrus namus įsigyti dar nemokame.

V.S.,
Brockton

KAIP VERTINA LIETUVIŠKĄ LAIKRAŠTĮ

Jau buvome minėję, kad J. Bačiūnas eilei mokslus neinančių jaunuolių Vokietijoje užsakė Dirvą. Štai dar vienas balsas, kaip jie vertina lietuvišką laikraštį:

- Dirvą skaitysiu ne aš viena, bet taip pat tėvai ir kaimynai, kurie taip pat širdingai dėkoja.

Tėvai Lietuvoje turėjo nemažą ūkį, kurį 1944 m. teko palikti. Aš iki 1960 metų lankiausi Vasario 16 Gimnazijoje. Šį pavasarį baigiau komercinės mokyklos aukštesnį kursą. Mokausi Bremeno mieste, nes čia geresnės mokyklos kaip Oldenburgo. Tėvai gyvena prie Oldenburgo, Wehne- no stovykloje.

Oldenburgo ir Bremeno miestuose bei apylinkėse gyvena nemažai lietuvių, bet esame labai išsklaidyti. Susitinkame daugiausiai tik per suvažiavimus.

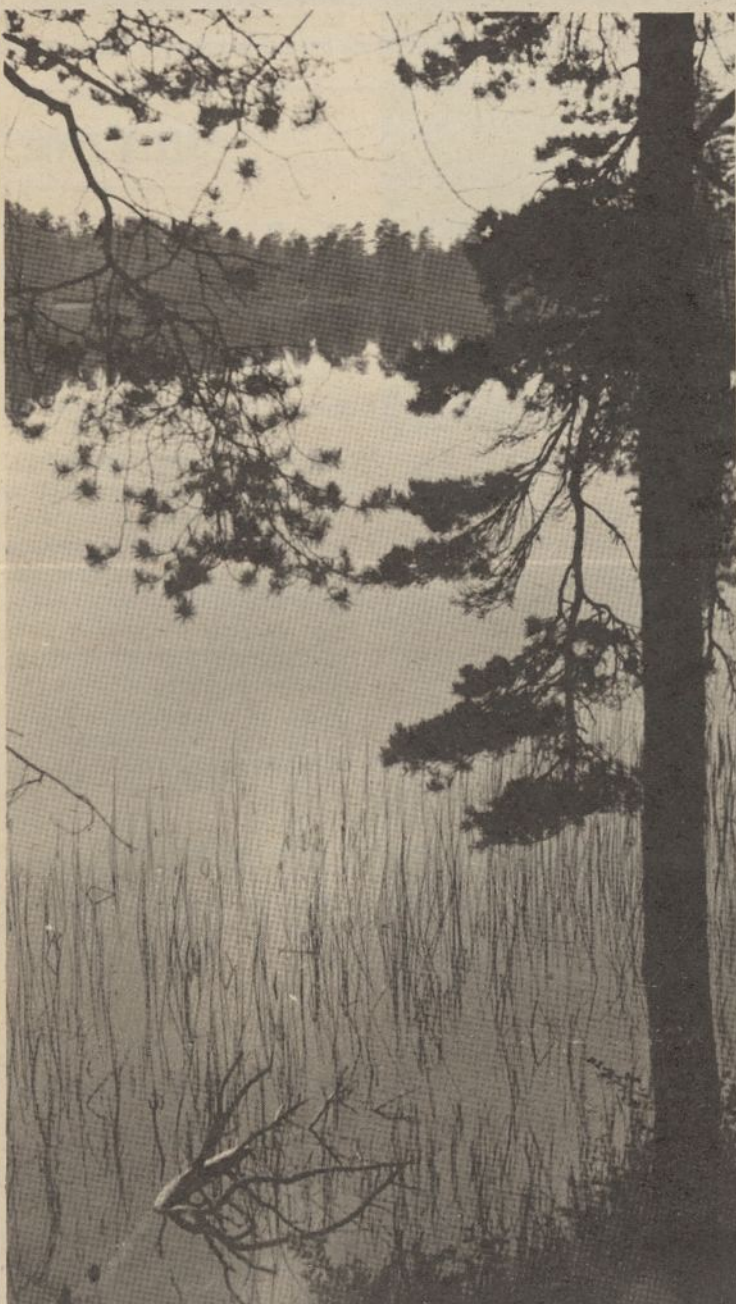
Šiame Bremeno krašte, kur aš dabar esu, gyvena keleta lietuvių šeimų, pas kurias aš dažnai lankausi. Mano draugė taip pat lietuvaite. Su ja kartu ir į mokyklą važiuoju.

Džiaugiuosi, kad yra lietuvių Amerikoje, kurie savo tautiečių gyvenančių kitose pasaulio šalyse, nepamiršta.

Hilda Lingertaitė,
Bremen

me savo numeryje, tą klausimą ir pagarsina mažiausia keletą ar net keliolika šimtų kartų plačiau, negu tai gali padaryti visi visų "veiksnių" memorandumai bei telegramos, krūvon sudėjus. Nes gi memorandumai ar telegramos patenka tik į tam tikras raštines, o "Lituanus" patenka ne tik į jas, bet ir į žymiai platesnius politinius intelektualinius sluoksnius. Be to jis ne tik šiandien, o ir pastoviai pasirengęs paveikti tų sluoksnių

dimo, bet pamatė, kad "Lituanus" jau pats organizuoja sau lėšų rinkimą, ir kad jam į talką stoja kaip tyčia visa eilė to paties fondo veikėjų ir rėmėjų. Tad fondas turėjo pasidaryti išvadą, kad norėtasis duoti ketvirtadalį ir net daugiau jau eina "Lituanus" reikalui tiesiogiu keliu. Taigi, išeina, kad teorijoje esam centralizacijos šalininkai, bet praktikoje einam decentralizacijos keliais (ir galbūt, tuo daugiau pasiekiam, nei centralizaciniu būdu). Kaip Vasario 16 Gimnazija, taip ir "Lituanus" nebūtų išsilaikę, neorganizuoda-

Gražūs Lietuvos ežerai. Ramią dieną juose vaizdai atsispindi kaip veidrodyje. Nuotraukoje ūsių ežeras prie Juodkampio pusiasalio, Švenčionių apskrityje.

pažiūras. Ta prasme "Lituanus" yra "veiksnių veiksnys", tegu ir jauniausias iš visų politinių "veiksnių" amžiumi, bet neretai jau vyriausias savo poveikiais.

Anglų kalba leidžiamas lietuviškomis problemoms aiškinti skirtas žurnalas, iš tiesų, turėtų būti tik kokio nors "veiksnių", - geriausia vieno, vyriausio ir visuotino, jei toks būtų -- įrankis. Bet taip atsitiko, kad jis yra savarankus, pats iš savęs "veiksny", beinčias ir beveikias ne kokių kitų "veiksnių", o tik visiems sąmoningiems lietuviams bendros žvaigždės -- Lietuvos nepriklausomybės idėjos vedamas. Nors laikuris iš "veiksnių" dėl to į jį kiek ir kreivomis pažiūri, bet vyraujanti visuomenės nuomonė yra ta, kad leidinys neblogai savo uždavinį atlieka ir kad bent tuo tarpu nieko už jį geresnio neturime.

Būdamas toks lyg ir savarankus "veiksny", žurnalas, noroms nenoroms, turi pats ir lėšomis apsirūpinti, tai yra, susidaryti savo fondą.

Mūsų visuomenę protarpiais užplūsta "devintoji banga" -- svarstymai, kaip čia sudarius vieną bendrą fondą visiems visuomeniniams reikalams. Bet tuo tarpu vis dar taip išeina, kad tas reikalas -- tai fondas. Ne kitaip atsitiko ir su "Lituanus" žurnalu. Jo sumanytojai -- pasiryžėliai įkūrėjai ir leidėjai iš pradžių bandė kreiptis į esamus fondus. Bet iš ten susilaukė arba neigiamų atsakymų, arba jei ir teigiamų, tai su permažomis sumomis. Žinai, vienas iš tokių fondų buvo beužsimojęs išlaikyti ketvirtadalį "Lituanus" lei-

mi savo specialiu, "separtistinių" fondų ir rinkliavų.

Mačiau straipsnį ta pačia tema -- "Lituanus" žurnalo reikalai, kuriame buvo teigiama, kad "žurnalas nori gyventi", vadinasi, atjauškim norą ir padėkim jam.

Bet iš tikrųjų ne "Lituanus" neva "nori" gyventi, o mes visi norim ar bent turėtume norėti, kad toks leidinys gyventų, kadangi mums jo reikia, tiesiog "verkiant reikia".

Pradžioje paminėtasis "Lituanus" žurnalo pasitarnavimas -- Lietuvos reikalui naudingas paklausimo išplatimas ir išpopuliarinimas daugelio kraštų intelektualiuose sluoksniuose -- yra tik vienas pavyzdėlis iš jau sunkiai besuskaitomo daugelio panašių atvejų. Čia ne laikas dėstyti žurnalo dabartinio ar ankstesnių numerių turinį ir tuo bandyti įrodinėti, koks jis naudingas mūsų veiklai, politinei ir kultūrinei. Tuo gali įsitikinti kiekvienas, kas pavartytys bent vieną kitą žurnalo numerį. O pagaliau -- juk tai toks savaime suprantamas dalykas net ir nevarčiusiems!

Taigi? O taigi štai kas: nepraslinkim abejingi pro "Lituanus" žurnalo rinkliavos komiteto atsišaukimus! Tiesa, kartais dalykai gal atrodo, kaip toj pasakoj: tam daviau, tam daviau, o tam mažučiuokui jau ir nebeteiko... Bet, sąžiningai pagalvojus, juk tikrai galima rasti dar ne vienas reikaliukas, kurį galima stumtelėti į to "mažučiuoko" vietą. "Lituanus" reikalas yra vienas iš didžiųjų, ir jis turi būti tarp tų, apie kuriuos sakoma "tam daviau"!

KĄ DARYTI, KAI ŠIRDIS SUSTOJA PLAKTI?

Jau daug metų, kaip širdžiai sustojus mušti, medicina naudodavo svarbiausią krūtines operaciją ir širdies masažą. Bet ir ligininėse, naudojant tokį metodą, pavyko prikelti gyvenimui ne daugiau, kaip 40%. Ir tai, pavyksta dažniausia vien dėlto, kad liginis yra pačioj ligininėj ar arti jos.

Ką daryti jei širdis sustoja plakti namuose, toli nuo ligininės? Jeigu arti yra daktaras, dar būtų galimybė, kad jis smūgiais į krūtinę, deguonies padavimu ar greita operacija, dar galėtų pagelbėti liginui. Bet ir daktaras nevisada yra po ranka.

Dabar yra išvystyta nauja technika, kuri yra tiek efektyvi prikeliant širdį gyvenimui, kad šio naujo metodo yra mokomos ambulanų tarnybos, ugniagesiai ir yra paruošiama literatūra ir filmas, kad visi tai plačiau žinotų. Šios technikos išvystytojas yra elektros inž. dr. Koumenhoven su pagalba John Hopkins medicinos fakulteto narių. Iki rugpjūčio vidurio šiuo metodu buvo širdys prikelta gyvenimui 44 kartus iš 56.

Metodas yra labai nesudėtingas: konstatavus, kad pulsas nenuša, tuoj pat negaištant nei sekundės, liginis guldomas aukštelininkas ant konors kieto, pav. grindų. Gelbėtojas, uždėjęs rankas ant krūtinkaulio, tvirtais spaudimais ir atleidimais, apie 60-80 kartų per minutę, daro tam tikrą masažą. Daryti tokį masažą reikia tol, kol atvyks profesionalė mediciniška pagalba. Labai gerai, jei tik galima, daryti ir burnos masažą, kad paduotų daugiau deguonies plaučiams.

Žinoma, čia yra suminėta tik šio metodo paviršutiniški bruožai.

(Pasinaudoję Reader's Digest, lapkričio numery tilpusiu straipsniu: If a heart stops beating — there's help at hand).

Br. G.

Grazi dovana Velykų proga

Plokštelės tik neseniai pagamintos

LITHUANIAN - AMERICAN
Long Play Hi-Fi Records

Sol. LIONE JUODYTE-Mathews yra įdainavusi naują lietuviškų dainų plokštelę —

"MANO LIETUVOS PRISIMINIMAI"

(My Lithuanian Memories)
Kaina \$4.98

Antrąją mažą (angliškai) — "Christmas Carols" Shepherd Boy and Sleeping Child.
Kaina 98c.

Išleistas Mill Marlboro Co. Platintojams užsakius didesnius kiekius — duodama nuolaida.

UŽSAKYMUS SIUSTI:
ALEX MATHEWS
256 Union Avenue,
Brooklyn 11, N. Y.
arba
gaunama visose
radijo stotyse

Kelias į Tayragus, važiuojant iš Utenos. Nuotrauka daryta praeitą vasarą.

DAR TRYS VALANDOS NAKTIES (56)

DEŠO ĄRVAY

Aš negaliu miegoti...

-- Erszobeta.
Ji skaitė.
-- Erszobeta!
Ji pakėlė galvą. Pokalbiai prie gretimų stalų buvo nutilę. Kuzinas stovėjo prieš ją, AVO uniformoje.
-- Kodėl tu nori su manim kalbėti? -- paklausė jis.
-- Ne čia, -- pasakė Erszobeta sumišusi.
Išėjė iš lokalo, jie sutiko jaunų studentų eiseną. Pirmoji grupė nešė juodai perrištas vėliavas. Kiti šaukė: "Nepriklausomybė! - Laisvė!" Erszobeta sustojo.
-- Vasia, -- tarė ji, -- tu anksčiau niekada nenešiojai uniformos.
-- Anksčiau, Erszobeta, anksčiau buvo kai kas kitaip.
-- Bet tokia diena, kaip šiandien, nusivilk ją, tą AVO uniformą.
Jis žiūrėjo į demonstrantus. Studentai - nepriklausomybė ir laisvė - nėjo į centrinius kapus, bet žygiavo link paminklo pirmojo konstitucinio - nepri-

klausomybė ir laisvė - vengrų ministerio pirmininko grafo Batthany, kurį Austrijos imperatorius - ne taip kaip tryliką revoliucijos generolų - nepriklausomybė ir laisvė - tik sušaudyti liepė. Dieve, saugok Pranciškų Imperatorių... SA žygiuoja dvasioje kartu... ir tada? - Ir tada, vis tada, vis tada - tada su tam - tam - tam... Tautos, ar girdite savo ženklus? *

Centrinuose kapuose gulėjo partijos kankiniai antrą kartą po žeme. Lietus teškeno į Budapesto stogus, jau nebedūženo į švininius karstus ir vis dėlto dūženo; nes tai buvo spalio šeštoji ir tautinio gedulo diena, ir lietaus dūžgimio į švininius karstus priešais Kosuto mauzoliejų pažadinti, dūžgimo miręs poetas ir trylika pakartųjų Kosuto revoliucijos generolų savo kaulais, dūžgimo tūkstantis aštuoni šimtai keturiasdešimt aštuntųjų kovo taktų į gyvųjų pakaušius, ir tie užmiršo, kad

nekalta lietus į švininę karstų skardą buvo visų dūžgimimų pradžia.

Diena po dienos lijo rečiau. Dangus liko be debesų. Tačiau nepaliaujamai dūžgimo ir toliau - dusliau ir sunkiau už dūžgimą į švininius karstus. Nerimas augo, ir Ilona fabrike turėjo vakarinę pamainą. Ji neidavo gulti prieš vidunaktį, ir vis dėlto tegalėdavo miegoti tik kelias valandas. Ji nenujautė, kad ir Etele kiekvieną rytą gulėdavo seniai pabudusi prieš kėlimąsi.

-- Ilona.
-- Taip.
-- Tu nemiegi.
-- Aš negaliu miegoti.
Jos tyliai kalbėjo ir iš kambario į kambarį. Durs buvo atviros.
-- Etele.
-- Kas yra?
-- Kodėl tu negali miegoti?
-- Aš nežinau.
Tyla. Tik vaikas miegojo. Jis dar nieko nenujautė.

Išdūžgimo į dienas be debesų ir vaiksias naktis, ir nerimas augo, ir Ilona turėjo rytmetinę pamainą. Ji grįždavo namo po pietų, kartais išėdavo apsipirkti, pasiimdavo vaiką iš lopšelio, paruošdavo vakarienę, laukdavo Etelės, skaitydavo arba neskaitydavo, pavargdavo, neidavo prieš vidunaktį lovon, pabudavo po trumpo, neramaus miego ir diena iš dienos, kiekvieną rytą laukdavo dienos.

-- Ilona?
-- Taip.
-- Tu vėl nemiegi.
-- Tu taip pat ne.
Tyla.
-- Ilona, aš atsiminiau, kad vakar tavęs kažkas klausė.
-- Kas?
-- Aš nebuvau namie, Molnarienė man pasakė.
-- Ar jis nesakė savo pavardės?
-- Ne; ir Molnarienė neklausė. Jos ilgą laiką gulėjo tylėdamos.
-- Ilona.
-- Taip.
-- Kas yra, kad mes negalime miegoti?
-- Aš nežinau.
Apačioje užstrenkė namo durys. Senieji Molnari taip pat negalėjo miegoti.

Dūžgimo, ir saulė švietė, kaip kovo mėnesį, ir dūžgimo miręs poetas ir trylika pakartųjų revoliucijos generolų, ir žmonės buvo, kaip kovo mėnesį, ir laikraščiai rašė apie kovą, ir Budapesto radijas kalbėjo apie kovo nuotakas studentų susirinkimuose, tačiau buvo vidudienis, spalio dvidešimt antroji, ir Ilona vėl turėjo vakarinę pamainą, ir Etele viena klausė vakarines žinias, kai kažkas pabėdė į duris. Lengvu lietaučiu ir pilka eilute apsilvilkęs nepažįstamas stovėjo prieš duris, klausdamas Ilonos.
-- Gaila, Ilona tik prieš pietus būna namie, ji labai vėlai grįžta iš darbo.
Jis žiūrėjo pro Etele į kambarį.
-- Vi odna doma?
-- Taip, aš esu viena, -- atsakė ji išsigandusi ir rusiškai.

Lietuvių Skaučių Sėsėrijos uždaviniai (1)

GYVENIMAS KURIA NAUJĄ LIETUVIO TIPĄ

Baigdama Lietuvių Skaučių Sėsėrijos Vyriausios Skautininkės pareigas ir perduodama jas naujajai VS., atsisveikinant noriu įvertinti savo talkininkes, o drauge ir perduoti kai kurias mintis, kurios išryškėjo bedirbant.

Kad skautišką darbą remianti motiniškoji lietuvių visuomenė galėtų geriau suprasti, atjausti ir padėti skautų vadovybei - žygiuojant su dideliu jaunimo būriu skautišku keliu, rūpesčių nemaža. Bet pirmiausia, noriu padėkoti skautėms už pareikštą liudėsio valandoje užuojautą ir už turtingus Mąstymo Dienos sveikinimus.

Taip pat noriu pasveikinti naująją Vyriausiąją Skautininkę, skaitlingą ir žavią Skaučių Sėsėrijos Vadiją, vyriausios skaučių vadovybės pareigose.

Linkiu išvermingai vadovauti, kad išėjusi skautišką mokyklą mergaitė, pradėjusi savarankiškai gyventi, išsiskleistų kaip kūrybinga asmenybė šeimoje, profesijoje, lietuviškoje visuomenėje, ją ir mus priglaudusioje svetingoje bendruomenėje.

Gyvenimas kuria naują lietuvių tipą: Amerikos - lietuvių, Australijos - lietuvių, Anglijos - lietuvių ir t.t.

Ir iš Nepriklausomos Lietuvos laikų mes atsimename Mažosios Lietuvos - lietuvių, Vilniaus krašto lietuvių ir kt. - kurie turėjo būdingą charakterį, būdingą kalbėjimo būdą, būdingas pažūras ir skirtingą patriotiškumo laipsnį.

Apie laisvės kovų ir Sibiro tremties lietuvių, jo gyvenimą, visuomeninę veiklą, mums jauniems Nepriklausomos Lietuvos skautukams taip pat vyresnieji pasakodavo. Ir ten, tolimojoje Čito, Kinijos pasienyje keturmečiai lietuvių šventės deklamavo: "Kitą sykį esu sakęs, kad lietuvis laisvas bus! O dabar aš pasakysiu: Kas bus, tas bus, bet Lietuva nepražūs!" Ir ten, išsižadėdavo draugystės ir meilės lietuviams, jei ji kildavo ne lietuviui! Ir tada, tikėjo tėvai, kad Lietuva bus laisva, kad šeima - tautos pagrindas.

Tremties šeimai reikalingi tėvai, kurie būtų susipratę lietuvių ir lojalūs gyvenamam kraštui piliečiai. Gyventi dviejų kultūrų gyvenimą - atskirti savo nuo svetimo ir išlaikyti pagarbą svetimam, reikia ir etikos, ir objektyvumo, ir geros valios ir kūrybingumo.

Čia ir iškyla naujas skautų vadovų uždavinys: padėti skautams pažinti Lietuvą, pamilti ją,

-- Tad norėčiau su jumis kalbėti, dėl Grišos.
Etelė paprašė jį į kambarį. Ji buvo susijaudinusi, užtraukė užuolaidas.
-- Ar jūs rusas?
Jis nieko neatsakė.
-- Kur turite vaiką?
-- Jis jau miega, ateikite. Jis liko bestovis prie kito kambario durų.
-- Galbūt galėtume mes sužinoti, kur yra Griša; galbūt galėtumėte jį jam tada parašyti. Aš patarpininkaučiau, persiunčiant laiškus. Penkeri metai yra ilgas laikas.
-- Ar jūs pažinojote Grišą?
-- Ne, bet aš turiu žinoti, kada jis yra gimęs.
-- 1924 metais Vėlugoje. Ar užrašyti?
-- Geriau aš tik išidėmėsiu.
-- O kas esate jūs?
Jis iškiso ranką apsiausto kišenėn.
-- Šį prašau, perduokite Ilonai. Staltiesė su tuo pačiu siuvinio raštu gulėjo ant Ilonos staliuko. Per radiją buvo paskelbta, kad aukštesniosios architektūros mokyklos auditorijoje diskutuojamas rezoliucijos projektas, kad Petofo klubas susirinko posėdžio ir kad Imre Nagy aplankė šiemetinę vytninkų šventę Badacsony seno vyno stiklui išgerti.

Grįžęs namo ir po kambarį vaikščiodamas ir knygų spintos stiklinėse duryse vis iš naujo sutikdamas save su pilka eilute, Kuzinas nenujautė, kodėl jis niekada daugiau nebegalės dėvėti AVO uniformos.

(Bus daugiau)

Vyr. skautininkė L. Čepienė su dukra, taip pat skautų veikėja, kelionėje prie Niagaros krioklio.

V. Bacevičiaus nuotrauka

įsipareigoti jai dirbti išlaikant lietuviškumą pačiam savyje, taip pat padėti jiems būti draugiškais, lojaliais, naudingais tam kraštui, kuriame įsipilietino. Juk keliant vieną ir ignoruojant kitą, atsiranda moralinis ir socialinis konfliktas.

Uždavinys nelengvas, nes dvielypumo pavojus didelis. Tautinė ir religinė veidmainystė naikina žmogų, dvilypė moralė žaloja charakterį, smukdo kultūrinį lygį ne tik pavienių žmonių, bet ir visos bendruomenės.

Ko verti tūli "patriotai", kurie skleidžia nihilizmą ir neapykantą šiam kraštui, kada jie siekia pirmosios kėdės tarp lietuvių, tačiau sukdami tarp čiabuvių, vergiškai pataikauja, oficialiai ir neoficialiai keisdami savo religinius ir tautinius įsitikinimus, išsižadėdami pavardės, kilmės ir iš viso, doro žmogaus principų, idant pirmoji kėdė būtų ir čia pasiekama.

"Kačiukas gimęs krosnyje, ne pyragas!"

Mūsų paukštyčių, skaučių, vyresniųjų skaučių ir akademikių skautiškoji programa yra progresyvinė. Ji auga kartu su augančia mergaite. Ji progresuoja kartu su gyvenimu, tačiau išlaiko ir žaidimo žaismingumą.

Šisai žaismingumas ugdytame yra būdingiausias skautybės bruožas, kuris atžymi skautus savotišku jaunimo ženklu, o skautes - ta žavia amžinojo moteriškumo žyme, su sąlyga: jeigu skautė išgyvena skautybę nuoširdžiai ir sąžiningai.

Skautiškasis metodas, kur per skilčių sistemą mergaitė išmoksta savarankiškai planuoti, kurti, paklusti ir vadovauti, pa-

deda jai įsigyti organizuoti žmogaus savybių, kurie taip būrinai šiame "organizacijos žmogaus" gyvenime. Padeda jai įteiti į lietuvišką bendruomenę. gerai paruoštą visuomeniniam darbui ir šeimai.

Heroiška šių dienų motina, sugeba tvarkyti savo šeimyninį, profesinį ir visuomeninį gyvenimą tai, kad jie vienas kito nenaikina, bet papildo, sudarydami sąlygas šeimyniniam jaunumui ir laimei, ugdydama jauną lietuvišką kartą tremtyje.

Skautiškasis metodas, išreikštas skilčių sistema, skautiškoji ideologija, išreikšta šūkyje, įstatuose ir įžodyje per mažas kasdienines pastangas pratina mergaitę tapti amžinių vertybių nešioja, pratina būti tiesia, naudinga, paslaugia, mandagia, kuklia, pasklusnia, linksma, optimistiška, taupia, skaisčia, sąžininga, pareiginga. Sąlyga ta pati - jeigu ji išgyvena skautybę nuoširdžiai ir sąžiningai.

Skautiškos sueigos, iškilos ir stovyklos, jose tradiciniai paradai, nėra sau tikslas, bet priemonė charakterio ugdymui. Tremties kautavime tai virto tautinio auklėjimo kūrybinė forma, tautinė švente kasdienėje.

Tautinėje stovykloje mūsų skautės sugebėjo atkurti sodybas, Kazikų mūgėse skautės atgavina Vilnių pavasarį. Kiekviena stovykla yra paminklas Lietuvai.

Tarptautinėse stovyklose, konferencijose, parodose, mūsų skautės ir vadovės kelia Lietuvos vardą, Lietuvių Skaučių Sėsėrijos herošką skautiškumą, savo tolimos tėvynės grožį ir skausmą.

(Pabaiga kitame numeryje)

LIETUVIŲ KLUBAS
ir
SVETAINĖ

Lietuvių Svetainėje renkite lietuviškus parengimus, o poilsį praleiskite tarp savųjų Klube.

— Cleveland —

6835 Superior Avenue

EX 1-1143

LIETUVIŠKI SORIAI, JUODA DUONA. AUKŠČIAUSIOS RŪŠIES ROKYTI KUMPIAI. DESROS IR SKILANDŽIAI PIGIOMIS KAINOMIS GAUNAMI KRAUTUVĖJE

MARTHA & PETER LISAUSKAS

6409 56 ROAD, MASPETH 78, N. Y.

Telephone: TWaining 4-8087

Prekes siunčiame ir per paštą.

IŠKIRPKITE IR ATSIŪSKITE ŠĮ KUPONĄ

Prašau atsiųsti..... Nurodykit prekę

Nurodykit adresą:..... Name

No. Street City State

dovanos ★
taupytojams ★

SAUSIO IR VASARIO MĖNESIAIS PADEJUS \$500.00 AR DAUGIAU

KAS DU MĖN. DUODAMOS VIS NAUJOS DOVANOS.

5 1/4% mokamo už ligalaukos taupymas!

JOSEPH F. GRIBAUŠKAS, vadovas

ST. ANTHONY SAVINGS AND LOAN ASSOCIATION

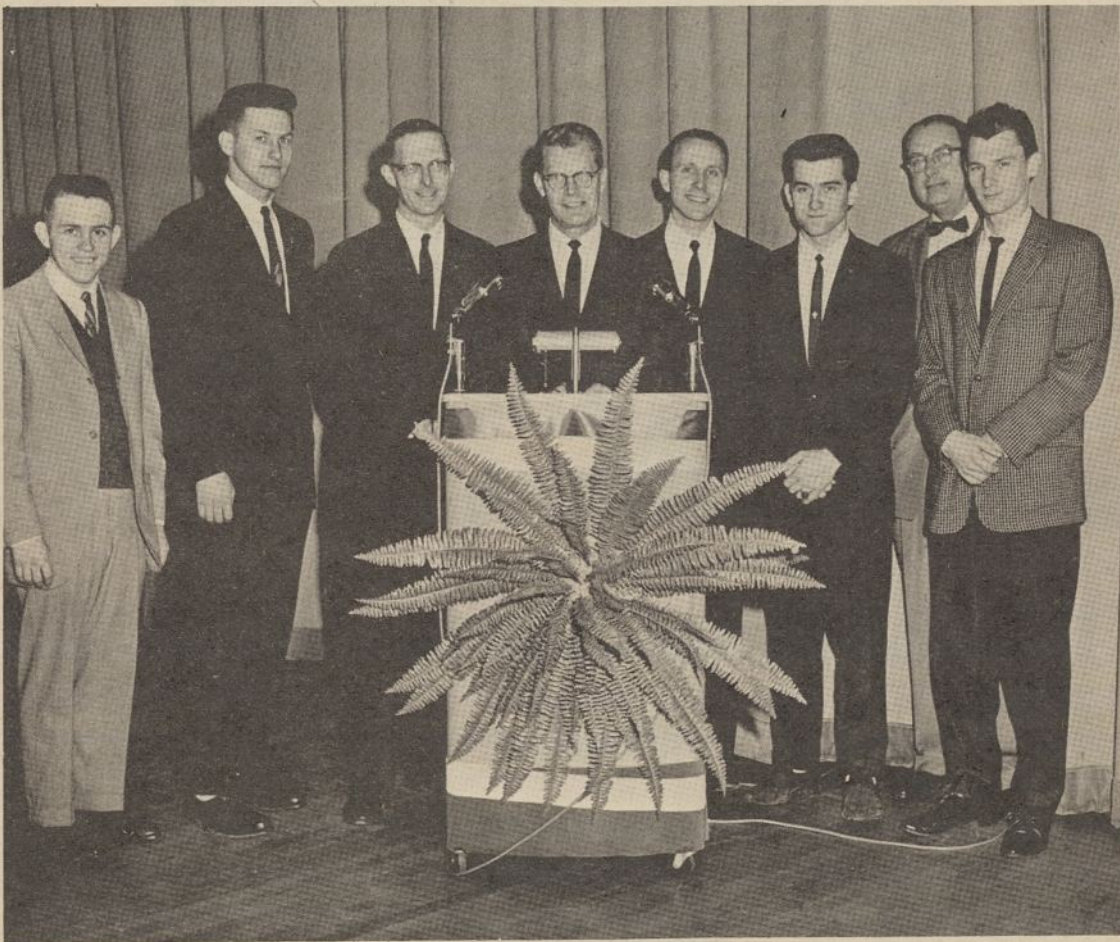
1447 S. 49th COURT, CICERO 50, ILL. / DI 2-1397, TO 3-8131

PETKUS
LAIDOJIMO ISTAIGA

MARQUETTE PARK CHICAGO
2533 W. 71 St. Tel. GR 6-2345-6

CICERO ILLINOIS
1410 S. 50 Ave., Tel. TO 3-2108-9

TRYS MODERNIOS KOPLYČIOS

Gimnazijose, baigiant mokslo metus, vyksta būsimo profesijos pasirinkimo studijos ir diskusijos. Čia matome tokių studijų dalyvių būrį Clevelando St. Joseph gimnazijoje, kur aktyviai dalyvavo ir lietuvių kolonijos aktyvūs jaunuoliai. Nuotraukoje iš kairės: moksleivių tarybos pirmininkas Terry Thomas, J. K. Gaižutis, gimnazijos vedėtas - mokytojas S.G. Mathews, Dr. R. Baker - profesorius iš Daytono universiteto, mokytojas P. K. Eichner, J. M. Rinkus, mokytojas R. Bennet ir Alg. Rukšėnas. St. Joseph gimnazijoje mokosi didelis būrys lietuvių, kurie turi išsidirbę gerą vardą ir aktyviai dalyvauja gimnazijos veikloje, kiekviena proga informuodami savo mokytojus apie būklę Lietuvoje.

LOS ANGELES

Išrinkta nauja Birutės Draugijos valdyba

Ivykusiame L. D. K. Birutės Draugijos visuotiniam susirinkime išrinkta aštuonių

nios narės, kurios valdybos posėdyje pasiskirstys pareigomis.

Posėdžio metu V. Andrašiūnienė trumpai perskaitė praėjusių metų veiklos apžvalgą. Padaryta tik du baliai, bet siuntinių išsiųsta

maždaug už 1000 dolerių; parinkta Vasario 16 Gimnazijai, prie draugijos veikia S. Puikūnienės vadovaujamas gimnazijai remti būrelis. Taip pat daugumas narių priklauso kitų vadovaujamiems gimnazijai remti būreliams.

Susirinkimo metu nutarta, paprašius kitų organizacijų pagalbos, materialiai ir moraliai remti dar gyvus likusius Lietuvos Nepriklausomybės akto signatarus. Dėl savo amžiaus visi jie reikalingi skubios materialinės pagalbos.

Praėjusio baliaus pelnas jau išsiųstas siuntinių pavyzdžiu į Lietuvą iš Sibiro grįžusiems lietuviams.

Jau nusamdyta St. Nicholas Auditorija pavasario žiedų balui, kurio programą atliks jauna kanadietė Vida Kizytė. Balius bus gegužės 27 d. V. Irl.

E. CHICAGO

Tautinės Sąjungos skyriaus pirmininkas Kazimieras Pocius kovo 4 d. atšventė vardines, kurios įvyko jo namuose, Harbor, Indiana. Vardinių proga vaišėse dalyvavo jo artimieji giminės, bičiuliai ir dauguma skyriaus narių su žmonomis. Vaišių metu pasikeista nuširdžiais sveikinimais, palinkėta jam asmeniškos laimės, o ypatingai Tautinės Sąjungos darbuose, kuriuos jis veža kelinti metai iš eilės.

Kazimieras Pocius East Chicago Tautinės Sąjungos skyriui vadovauja nuo jo įsisteigimo ir per tą laiką yra įdėjęs daug sielos ir pasišventimo, atsakydamas nuo savo asmeniško reikalo, kurių turi tiek daug, kaip ir visi kiti.

Kazimieras Pocius, nors ir labai apkrautas savo tiesioginiais darbais, bet visados suranda laiko, o reikalui esant ir ekanomiškai skyriaus veiklą stipriai remia ir už tai jam tenka didelė padėka.

Jo pastangomis ir rūpesčiu skyrius ilgesniam laikui bus atsikratęs aukų rankiojimo, o tas jau įvykęs faktas, kad skyriaus kasa praturtėjo vienu kitu tūkstančiu, tai nuopelnas mūsų judriajam pirmininkui Kazimierui ir sekretoriui Tadiui už finansavimą, o visiems kitiems skyriaus nariams, prisidėjusiems talka-darbu. Pakenė

Parengimų kalendorius

KOVO 18 D., Lietuvių Salėje, Vaidilos teatro premjera "Žmogus kurį užmušiau".

BALANDŽIO 8 D., Lietuvių salėje, Vysk. M. Valančiaus li-tuanistinės mokyklos vakaras

BALANDŽIO 9 D. (Atvelikyje) D. L. K. Birutės D-ja ruošia arbatėlę.

BALANDŽIO 15 D. Naujosios parapijos bažnytinio choro koncertas naujoje svetainėje.

BALANDŽIO 22 D. Korp! Neo Lithuania literatūrinis vakaras Lietuvių salėje.

BALANDŽIO 29 D., Slovenian Auditorium, Dirvos rengiamas jaunųjų talentų konkursas.

GEGUŽIO 6 D. Organizacinio Komiteto Šv. Jurgio parapijos salei paremti rengiamas banketas.

GEGUŽIO 7 D. Neringos Skaučių Tuntas švenčia Motinos dieną.

GEGUŽES 21 D., Aldonos Stempužienės rečitalis Severance Chamber Hall.

LIEPOS 15 D. TĖVYNES GARŠŲ radio vakaras Lake Shore Country Club.

RUGIPIŪČIO 6 D. SLA 14 Kuopos vasaros pobūvis gamtoje.

RUGSĖJO 9 D., DLK Birutės Draugijos rengiamas tautos šventės minėjimas.

RUGSĖJO 23 D., Slovenian Auditorium, Dirvos 46 metų koncertas - balius.

LAPKRIČIO 4 D. SLA 14 Kuopos gyvavimo 60 metų sukaktuvių minėjimas.

• Reikalinga vyresnio amžiaus 4 m. mergaitės prižiūrėtoja East Clevelando gyventojui, E. 134 gatvėje, prie Shaw Ave. Reikia nuo 8 val. ryto iki 4 val. po pietų, penkias dienas savaitėje. Dėl susitarimo skambinti kiekvieną dieną po 6 val. vakaro telefonu: LI 1-8030.

Paraginkit savo pažįstamus užsiprenumeruoti DIRVĄ.

DEMESIO VISIEMS!

Esamais vaistais J.I.B. F-la 1-25849 išgydoma 100% pleiskanas, plaukų slinkimas, niežėjimas, šašus ir atgaunama jaunystės plaukų spalva. Patyrę vaistų gerumą, patarkite giminėms, kaimynams ir pažįstamiems. Jei neišgydytų, pinigai grąžinami. Į reikavimus, vaistai siunčiami COD. Vaistai gaunami Drug Store 2458 W. 69th St., Chicago 29, Illinois.

D. Mackialienė vaidina Luizos vaidmenį veikale "Žmogus, kurį užmušiau", kurio premjera įvyks Clevelande kovo 18 d. V. Plodžinsko nuotrauka

AKRON

Š. m. kovo 1 dieną Akron mirė Ona Petraitienė. Ji buvo gimusi Lietuvoje prieš 79 metus. Į JAV atvyko 1902 m. ir tais pačiais metais ištekėjo. Nežiūrint sunkių gyvenimo sąlygų, išaugino tris sūnus ir dvi dukteris. Apie 20 metų turėjo maisto krautuvę, kol netoliese įsikūrusios didžiosios krautuvės senukus privertė pasitraukti į pensiją. Pranas Petraitis iki pat šių dienų yra aktyvus visuomenės veikėjas.

Šv. Petro parapijoje vykstant misijoms, kurias praveda tėvai dominikonai, parapijos klebonas kun. Kazimieras Petreikis išvyko pas giminačius į Floridą pailsėti.

CLEVELANDE ir apylinkėse

Violeta Žilionytė kovo 18 d. Clevelande "Žmogus, kurį užmušiau" premjeroje vaidins Angelikos vaidmenį.

Delikatesų krautuvė

Netoli Šv. Jurgio parapijos bažnyčios, į šiaurę nuo Superior. \$40,000 pajamų per metus, 6 kamb., 2 garažai. Kaina prieinama.

Dviejų šeimų namas

Euclid Beach rajone. Po 5 ir 5 kamb. Kainaprieinama. Savininkas išsikelia.

Globokar Realty

986 E. 74 St. HE 1-6607 (32).

VISAIS APDRAUDOS REIKALAI,

kaip automašinų, gyvybės, nelaimingų atsitikimų ir gaisro, kraiptis į atstovę
PAULINA MOZURAITIS-BENNETT
HI 2-4450
642 Meadow Lane Dr.
Cleveland 24

EAST CLEVELAND - EUCLID & SUPERIOR AVE.

SAVINGS EARN 4% ACCOUNTS INSURED TO \$10,000

OPEN EVERY SATURDAY UNTIL NOON

SUPERIOR SAVINGS

HOME AND REMODELING LOANS

CORNER 68TH - SUPERIOR AVENUE

JAKUBS & SON

FUNERAL HOMES

Vėsinamas oras Jūsų patogumui

Della E. Jakubs & William J. Jakubs

Licensijuoti laidotuvių direktoriai ir balsamuotojai 35 metai simpatingo ir rimto patarnavimo.

6621 Edna Avenue
EN 1-1763

936 East 185 St.
KE 1-7770

J. A. V. LIETUVIŲ BENDRUOMENĖS CLEVELANDO I APYLINKĖS

Teatro "VAIDILA"

PREMJERA

"ŽMOGUS KURĮ UŽMUŠIAU"

MAURICE ROSTAND trijų veiksmų drama su prologu.

1961 M. KOVO MĖN. 18 D.

Dalyvauja: Z. Dučmanas, J. Gailiūšytė, V. Gatautis, J. Kazėnas, D. Mackialienė, V. Plečkaitis, E. Skujeniekas, V. Žilionytė.

Režisorius — I. GATAUTIS.

Dekoracijos — Dail. V. RAULINAIČIO.

Bilietai — \$2.50, \$2.00 ir \$1.50 gaunami iš anksto pas Pirmosios Apylinkės Valdybos narius ir vaidinimo dieną prie įėjimo.

Po vaidinimo veiks bufetas su užkandžiais ir gėrimais.

Pradžia — punktualiai 7:30 valandą vak. LIETUVIŲ SALĖJE.

DIRVA

Nr. 30

1961 m. kovo 13 d.

KAS IR KUR?

• G. Žilionienė, V. Čečetienė, Brakienė, Devenienė, Leskaitienė ir Sidzikauskienė dalyvauja Egzilių moterų organizacijoje, kuri ruošia kovo 11 d., Carnegie International Center, New York'e pavasario šventę — tautinių drabužių parodą, kuriuos demonstruos visų 9 pavergtų tautų mergaitės.

• Vytautas Mošinskas, gyv. Philadelphiaj, kovo 2 dieną išplaukė iš New Yorko uosto į Venecuėlą, Haiti salas ir k. porai savaitių atostogų.

• Daivos Alytaitės ir Romo Kezio sutuoktuvės įvyks birželio 23 d. Aprišimo par. bažnyčioje, Brooklyne, N. Y. Abu jaunieji yra vieni iš veikliausių New Yorko skautų akademikų. Daiva taip pat dalyvauja tautinių šokių grupėje, vad. J. Matulaitienės, o Romui nesvetimas ir spaudos darbas bei plati visuomeninė veikla.

• Inž. Algis Ratkelis iš Los Angeles, Kalifornijos, praeitą savaitę tarnybos reikais lankėsi New York'e ir New Jersey valstybėje. Ta proga aplankė savo tėvus, uošvius ir draugus.

VIRŠUJE: Kovo 5 d. Bostone, Lietuvių Taut. Sąjungos namuose įvyko mokytojų ir jų svečių pobūvis, kuriame buvo apsvaistinti lituanistinių mokyklų sunkumai. Pobūvį atidarė Bostono lietuvių šešt. mokyklos vedėjas Kazys Mockus. Nuotraukoje grupė pobūvio dalyvių.

P. Pliekšnio nuotrauka

Lietuvninkas paukojo \$500.00 Vasario 16 Gimnazijai

Tautos reikalų rėmėjas, T. S-gos Baltimorės skyriaus uolus narys Jonas Lietuvninkas 16-sios Vasario proga bendravardei gimnazijai Vokietijoje nusiuntė 500 dol. čekį. "Dirvos" talkininko pakalbintas, J. Lietuvninkas pareiškė:

"Prasidėjo šnekos apie 16-tos Vasario Gimnazijos likimą. Pasiskaitęs J. Bačiūno straipsnių ir pasiūlymus P. Jasiukonio nuotraukų juostos (filmo) iš tos mokyklos gyvenimo, įsitikinau, kokia reikalinga ir svarbi įstaiga yra 16-tos Vasario Gimnazija; koks didelis tautinis darbas ten dirbamas ir kaip kiekviena diena nepaprastai daug lėšų ten pareikalauja išlaikyti nemažą pulką mokinių, profesorių ir virtuvėje dirbančių.

Aš esu senas (J. Lietuvninkas jau baigia 79-sius metus), į anapus nieko nenusinešiu. O čia dar bevyenant, nedaug man tereikia. Tad mielai noriu paremti tuos, kuriems taip labai visko trūksta, o per juos tikiai padėdas ir pačiai Lietuvai. Taipgi man knieti parodyti, kad lietuviškoji visuomenė nori, kad ta įstaiga išsilai-

J. Lietuvninkas

kytų, ir todėl ją remia. Tikiuosi, kad ir kiti paseks mano pavyzdžiu.

Iš širdies linkiu, kad ta gimnazija kuo ilgiau nebūtų uždaroma arba paverčiama koku bendrabučiu, atsieta nuo lietuviško švietimo, bet gyvuotų, kol gyvuos lietuviškos organizacijos ir sambūriai, kol dar bus tautiečių, kurie save vadins lietuviais. Jeigu visi laisvieji išeiviai paaugotų nors po vieną dolerį — kokia graži suma susidarytų!

To laiko, kai Lietuva bus laisva, aš jau vargu besulauksiu. Bet jaunimas, kuris mokomas ir auklėjamas 16-tos Vasario Gimnazijoje, tikriausiai sugrįš į vėl nepriklausomą tėvynę. Kaip Rusija prasidėjo iš 7 gubernijų, taip ir vėl susitrauks į 7 gubernijas".

Šitaip J. Lietuvninkas paaiškino savo dosnumą lietuvių židiniui išlaikyti.

ARTĖJA VELYKŲ ŠVENTĖS...

Tai gražiausio metų laiko įdomiausios šventės. Ir jose malonu savo artimuosius aplankyti, pavasariu ir Velykoms pasidžiaugti. O taip pat ir jų prisiminimui bei draugiškumui sustiprinti prasmingą dovaną įteikti.

Geriausia dovaną — gera lietuviška knyga, gražiai išleista ir skoningai įkietus viršelius įrišta. Tokia yra rašytojo R. Spalio ALMA MATER. Išleista Vilties, 434 psl., su persiuntimo išlaidomis kaštuojanti \$5.00.

ALMA MATER dovanodami padarysit didelį džiaugsmą. O ypač, jei ją pasiūsit savo artimiesiems į Vokietiją ar kitus kraštus, kur lietuviškų knygų mažai ir jas nupirkti dėl mažų uždarbių sunku.

Tai, Velykos čia pat, o ALMA MATER yra geriausia šventinė dovaną.

DIRVA

6907 Superior Ave.,
Cleveland 3, Ohio.

Siunčiu \$5.00 ir prašau man išsiųsti R. Spalio naują knygą "Alma Mater".

Užsakytojas:

(Vardas, pavardė)

(Adresas)

Gavome 202 naujus skaitytojus

450 naujų skaitytojų vajeus lentelė, skaitant už kiekvienus Dirvos leidimo metus po 10 naujų skaitytojų, dabar taip atrodo:

1900	1905	1921	1939	1947	1955
1910	1924	1902	1940	1948	1956
1917	1906	1900	1941	1949	1957
1918	1908	1900	1942	1950	1958
1919	1907	1900	1935	1943	1951
1920	1908	1936	1944	1952	1960
1921	1909	1937	1945	1953	
1922	1910	1938	1946	1954	

• Vincė Jonuškaitė, Lietuvos Operos didžioji dainininkė ir lietuviškos dainos pirmoji ugdytoja, atvyksta į Chicago. Lietuvių Studentų Sąjungos Chicago's Skyrius, minėdamas jos 35 metų dainos sukaktį, rengia koncertą, kur solistė išpildys ryškiausias liaudies ir lietuvių kompozitorių dainas. Solistei akompanuos prof. Vladas Jakubėnas. Koncertas įvyks kovo 18 d., 7:30 val. vakare, Jaunimo Centre, 5620 South Claremont Avenue, Chicago, Illinois.

• Algirdo Landsbergio "Penkių stulpų" angliškąją versiją, šiuo metu vaidinamą "Gate" teatre, didieji New Yorko laikraščiai sutiko nelabai optimistiškai. Kritikoje pabrėžiama, kad autorius yra lietuvių kilmės, todėl veikale vaizduojama idealisto kova policinėje valstybėje leidžia nesunkiai atspėti, ir kas yra jos dalyviai, bet tiek "N. Y. Times", tiek "N. Y. Herald-Tribune" kritikai pabrėžia, kad "gerai užsimotas, bet nedrausmingai išpildytas" veiklas nukentėjęs nuo autoriaus "gatavai sumaišytų metaforų" kuriuos vietomis beveik nuskaitymėn parodijomis, nors veikale esama ir gerų dramatiinių momentų. Iš vaidintojų ypač išryškina lietuvis Joseph Boley (Tardytojas), kiek silpniau vertinamas Phillip Abbot (Antanas), kiti — nepasiekę vidutiniškumo, žlugdomi autoriaus retorikoje.

• Dr. Eugenija Gurskis iš Detroito, Lietuvos Nepriklausomybės fondui aukoją 50 dol.

Iškilmingoje Bostono "Žalgirio" ir "Baltijos" tuntų sueigoje, tuntininkė Ona Mučinskienė, vadovavusi skautėms pusantrų metų buvo pakelta į paskautininkes. Skautininkę rate iš kairės: ps. kun. J. Klimas, s. V. Pileika, ps. O. Mučinskienė, v.s. L. Čepienė, s. M. Manomaitis, ps. J. Vaičiūgis, s. J. Raškys, ir s. K. Nenortas.

R. Bričkaus nuotrauka

"DIRVA" "DIRVA" "DIRVA" "DIRVA" "DIRVA" "DIRVA" "DIRVA" "DIRVA"

DIRVA

6907 Superior Ave.,
CLEVELAND 3, Ohio

PRADEKITE SIŪSTI DIRVĄ

Kam

Kur

Susipažinti šešius numerius ☐

Už metus — \$8.00 ☐

Už 6 mėnesius — \$5.00 ☐

(Tos kainos yra tik naujiems skaitytojams)

(Pažymėkite atitinkame lankelyje savo užsakymą ir pridėkite atitinkamą mokestį, jei užsakote sau ar kaip dovaną).

Užsakytojas:

(Vardas, pavardė)

(Adresas)

"DIRVA" "DIRVA" "DIRVA" "DIRVA" "DIRVA" "DIRVA" "DIRVA" "DIRVA"